

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI
Marian Podziewski

PS-V.431.7.2014

Olsztyn, dnia 11 września 2014 r.

Szanowny Pan

Zbigniew Janusz Opalach

Burmistrz Miasta i Gminy Ruciane - Nida

Al. Wczasów 4

12-220 Ruciane - Nida

Stosownie do art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. 185, poz. 1092), zwanej dalej: "ustawą o kontroli w administracji rządowej", przekazuję Panu Burmistrzowi treść wystąpienia pokontrolnego.

Wystąpienie pokontrolne

Kontrolę przeprowadzono w Urzędzie Miasta i Gminy Ruciane - Nida, Al. Wczasów 4, 12 – 220 Ruciane - Nida, REGON: 000530821, NIP: 849-10-01-236, w siedzibie jednostki kontrolowanej oraz na terenie gminy, w celu przeprowadzenia oględzin obiektów cmentarnictwa wojennego.

W okresie objętym kontrolą oraz w okresie prowadzenia kontroli stanowiska pełnili:

- **Zbigniew Janusz Opalach** – Burmistrz Miasta i Gminy Ruciane - Nida wybrany w wyborach bezpośrednich 5 grudnia 2010 r., urząd objął w dniu 17 grudnia 2010 r., tj. z chwilą złożenia ślubowania wobec Rady Miejskiej Ruciane - Nida.

[Dowód: akta kontroli str. 1-2]

- [imię] – kierownik Referatu Inwestycji, Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Urzędzie Miasta i Gminy Ruciane – Nida, na zajmowanym stanowisku od 16 maja 2011 r.

[Dowód: akta kontroli str. 3]

- [imię] – referent w Referacie Inwestycji, Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Urzędzie Miasta i Gminy Ruciane - Nida.

Kontrolę przeprowadził zespół pracowników Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko – Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, w składzie:

- **Emilia Orzoł** – inspektor wojewódzki w Oddziale Ochrony Dziedzictwa Narodowego i Rehabilitacji z zamiejscowymi stanowiskami pracy w delegaturze Urzędu w Elblągu i w Ełku w Wydziale Polityki Społecznej Warmińsko – Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie – legitymacja służbowa nr 48/2014 wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko – Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, pełniąca funkcję przewodniczącego zespołu, na podstawie wydanego przez Wojewodę Warmińsko – Mazurskiego pisemnego imiennego upoważnienia do kontroli nr FK-VI.0030.783.2014 z dnia 24 lipca 2014 r., która w dniu 24 lipca 2014 r. złożyła oświadczenie o braku istnienia przesłanek uzasadniających wyłączenie z udziału w przedmiotowej kontroli.

[Dowód: akta kontroli str. 4-5]

- **Ewelina Rakiej – Chomicka** – inspektor wojewódzki w Oddziale Ochrony Dziedzictwa Narodowego i Rehabilitacji z zamiejscowymi stanowiskami pracy w delegaturze Urzędu w Elblągu i w Ełku w Wydziale Polityki Społecznej Warmińsko – Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie – legitymacja służbowa nr 47/2014 wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko – Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, na podstawie wydanego przez Wojewodę Warmińsko – Mazurskiego pisemnego imiennego upoważnienia do kontroli nr FK-VI.0030.782.2014 z dnia 24 lipca 2014 r., która w dniu 24 lipca 2014 r. złożyła oświadczenie o braku istnienia przesłanek uzasadniających wyłączenie z udziału w przedmiotowej kontroli.

[Dowód: akta kontroli str. 6-7]

Termin kontroli: kontrola rozpoczęła się i zakończyła się w dniu 30 lipca 2014 r.

Kontrola została odnotowana w książce kontroli jednostki kontrolowanej pod pozycją nr 7 (2014).

Zakres kontroli:

- przedmiot kontroli:

Ocena realizacji zadań dotyczących obowiązku utrzymania grobów i cmentarzy wojennych w zakresie objętym Porozumieniem Nr PS-V.5230.15.54.2014 zawartym w dniu 31 marca 2014 r. pomiędzy Wojewodą Warmińsko - Mazurskim a Gminą Ruciane - Nida.

- okres objęty kontrolą:

Od dnia 1 stycznia 2014 r. do dnia 30 lipca 2014 r.

W dniu kontroli jednostka była reprezentowana przez Burmistrza Miasta i Gminy Ruciane - Nida, Zbigniewa Janusza Opalacha, któremu okazano stosowne upoważnienia przed przystąpieniem do czynności kontrolnych oraz zapoznano z programem kontroli.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092) oraz art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. Nr 31, poz. 206 ze zm.), w związku z § 5 Porozumienia Nr PS-V.5230.15.54.2014 zawartego w dniu 31 marca 2014 r. pomiędzy Wojewodą Warmińsko - Mazurskim a Gminą Ruciane - Nida w sprawie powierzenia Gminie prowadzenia zadań z zakresu administracji rządowej, dotyczących obowiązku utrzymania grobów i cmentarzy wojennych.

Na podstawie ustaleń kontroli działalność Urzędu Miasta i Gminy Ruciane - Nida ocenia się pozytywnie z uchybieniami.

W wyniku przeprowadzonych czynności ustalono, że w okresie objętym kontrolą zadania wynikające z przedmiotu kontroli realizowane były przez Referat Inwestycji Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Urzędu Miasta i Gminy Ruciane - Nida. Wskazuje na to zapis § 18 pkt 16 o treści *„prowadzenie spraw z zakresu miejsc pamięci narodowej”* Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miasta i Gminy w Rucianem - Nidzie, stanowiącego załącznik do Zarządzenia Nr 54/2012 Burmistrza Miasta i Gminy Ruciane - Nida z dnia 8 października 2012 r. w sprawie: nadania Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miasta i Gminy w Rucianem - Nidzie.

[Dowód: akta kontroli str. 8-10]

Zadanie wynikające z ww. regulaminu organizacyjnego zostało powierzone – referentowi w Referacie Inwestycji, Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Urzędu Miasta i Gminy w Rucianem - Nidzie. Stosowny zapis: *„prowadzenie spraw z zakresu utrzymania cmentarzy komunalnych i miejsc pamięci narodowej”*, został ujęty w części II *Zadania szczegółowe* pkt 9 w zakresie czynności ww. pracownika merytorycznego. Informacji i wyjaśnień kontrolującym udzieliła referent Referatu Inwestycji, Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Urzędu Miasta i Gminy w Rucianem – Nidzie, która ponadto udostępniła niezbędne dokumenty objęte przedmiotem kontroli.

[Dowód: akta kontroli str. 11-15]

Z okazanej kontrolującym dokumentacji wynika, że na stanowisku pracy prowadzona jest teczka obejmująca lata 2012-2014, oznakowana symbolem komórki organizacyjnej „IGK” oraz symbolem i hasłem klasyfikacyjnym według jednolitego rzeczowego wykazu akt, tj. 7045 „Utrzymanie miejsc grzebalnych”. Dokumentacja zgromadzona w teczce obejmuje korespondencję prowadzoną z Wydziałem Polityki Społecznej Warmińsko - Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie m. in. informację o realizacji środków za 2013 r. i plan na 2014 r., propozycję przyjęcia zadania, porozumienie, zawiadomienie o przedmiotowej kontroli. W ramach tej teczki macierzystej wydzielono podteczkę 7045-I „Utrzymanie miejsc grzebalnych/ cmentarze wojenne /sprawozdania”.

Zgodnie z przedłożoną ewidencją grobów i cmentarzy wojennych, zgromadzoną w teczce oznaczonej nieaktualnym symbolem OS-7091-I i hasłem „Ewidencja cmentarzy wojennych” na terenie gminy Ruciane - Nida znajdują się następujące obiekty wojenne:

- mogiła zbiorowa żołnierzy niemieckich i rosyjskich z I wojny światowej przy ul. Leśnej w Rucianem-Nidzie,
- mogiła zbiorowa żołnierzy niemieckich i rosyjskich z I wojny światowej przy ul. Nadbrzeżnej w Rucianem-Nidzie,
- kwatera z okresu I wojny światowej przy ul. Cichej w Rucianem-Nidzie,
- mogiły żołnierzy z okresu I wojny światowej w Wejsunach.

Ewidencję cmentarnictwa wojennego stanowią karty archiwalne zawierające opis wraz ze zdjęciem obiektu oraz karty w formie wymaganej do Ogólnopolskiej Komputerowej Bazy Cmentarzy Wojennych, w których zawarte dane są niepełne i wymagają uzupełnienia m.in. o nazwiska zidentyfikowanych osób, możliwych do ustalenia z nagrobków (ul. Leśna, ul. Cicha, Wejsuny). Nieprawidłowo wpisano także liczbę pochowanych w kwaterze wojennej przy ul. Cichej, wykazując 16 osób, tymczasem w kwaterze spoczywa 37 żołnierzy niemieckich i 6 żołnierzy rosyjskich z I wojny światowej. Wyjaśnienia również wymaga wpis obiektów grobownictwa wojennego do rejestru zabytków, ponieważ inne dokumenty wytworzone przez pracowników Urzędu Miasta i Gminy Ruciane - Nida (np. zapotrzebowanie na środki finansowe z budżetu Wojewody) wykazują, że kwatera wojenna przy ul. Cichej w Rucianem-Nidzie oraz mogiła wojenna (mogiły wojenne) w Wejsunach są wpisane do rejestru zabytków, a mogiłę zbiorową przy ul. Nadbrzeżnej w Rucianem-Nidzie ujęto w wojewódzkiej ewidencji zabytków, co jednak nie znalazło odzwierciedlenia w kartach ewidencyjnych.

Oznaczenie skontrolowanej teczki z kartami ewidencyjnymi nie zostało dostosowane do wymogów Rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2011 r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitych rzeczowych wykazów akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych. W celu stworzenia kompleksowej ewidencji grobów i cmentarzy wojennych, archiwalne karty wraz z wymaganymi do Ogólnopolskiej Komputerowej Bazy Cmentarzy Wojennych należy umieścić w teczce oznaczonej symbolem 7041 i hasłem „Ewidencja cmentarzy na terenie jednostki samorządu” z kategorią archiwalną akt „A”. Teczkę można oznakować podtytułem np. „cmentarze wojenne”. Nieprzypisanie kartom cmentarzy właściwej kategorii archiwalnej może skutkować w przyszłości bezpowrotną utratą informacji o obiektach mających trwałą wartość historyczną i naukową.

Kontrolujący poinformowali referenta w Referacie Inwestycji Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Urzędu Miasta i Gminy Ruciane – Nida o konieczności aktualizacji danych zawartych w kartach ewidencyjnych obiektów wojennych w przypadku prac, które w istotny sposób wpłynęły na zmianę ich wyglądu, poprzez umieszczenie stosownego opisu (zakres prac, data ich wykonania, źródła ich finansowania), uzupełniony o dokumentację fotograficzną.

Powyższe pozwoli na prześledzenie historii prowadzonych działań.

Zadania określone w Porozumieniu Nr PS-V.5230.15.54.2014 zawartym w dniu 31 marca 2014 r. z Wojewodą Warmińsko – Mazurskim w sprawie powierzenia Gminie prowadzenia zadań z zakresu administracji rządowej, dotyczących obowiązku utrzymania grobów i cmentarzy wojennych, Gmina Ruciane - Nida przyjęła na mocy Uchwały Nr XLVI/327/2014 Rady Miejskiej w Rucianem - Nidzie z dnia 18 marca 2014 r. *w sprawie przyjęcia zadań z zakresu administracji rządowej dotyczących utrzymania grobów i cmentarzy wojennych*. Wpływ określonych w ww. Porozumieniu środków finansowych w kwocie 6.100 zł na konto Urzędu Miasta i Gminy w Rucianem - Nidzie w dniu 14 kwietnia 2014 r., potwierdza wyciąg bankowy.

[Dowód: akta kontroli str. 16-17]

Wykonanie zadań objętych ww. Porozumieniem Burmistrz Gminy Ruciane - Nida zlecił pismem nr IGK-7045-I.2.2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. Zakładowi Usług Komunalnych w Rucianem-Nidzie. Zgodnie ze zleceniem płatność za utrzymanie porządku i czystości na obiektach wojennych nastąpi w dwóch etapach:

- I etap (od początku realizacji zadania do dnia 31 sierpnia 2014 r.) - 3.100 zł

-II etap (od dnia 1 września 2014 r. do dnia 31 grudnia 2014 r.) - 3.000 zł.

[Dowód: akta kontroli str. 18]

Na dzień kontroli Gmina Ruciane - Nida nie wydatkowała środków z dotacji Wojewody Warmińsko - Mazurskiego w wysokości 6.100 zł. Gmina nie zaplanowała na 2014 r. środków własnych na utrzymanie obiektów cmentarnictwa wojennego.

[Dowód: akta kontroli str. 19]

Z informacji udzielonych przez Panią *[imię i nazwisko]* ustalono, że środek transportu wraz z niezbędnym sprzętem do wykonania prac pielęgnacyjno-porządkowych polegających m.in. na koszeniu, pieleniu, grabieniu, zamiataniu, przycinaniu gałęzi, wywozie zanieczyszczeń poza teren obiektów zapewnia wykonawca robót tj. Zakład Usług Komunalnych w Rucianem-Nidzie. Bezpośredni nadzór nad wykonaniem prac sprawuje kierownik ZUK. Szkoły znajdujące się na terenie Gminy nie sprawują patronatu nad miejscami pamięci narodowej, jednakże w ramach corocznych akcji ekologicznych „Sprzątanie świata” uczniowie szkół porządkują obiekty wojenne znajdujące się na terenie gminy Ruciane - Nida. Na kwaterze i mogiłach z I wojny światowej nie odnotowano aktów wandalizmu.

[Dowód: akta kontroli str. 20]

W obecności pracownika na stanowisku referenta Urzędu Miasta i Gminy w Rucianem - Nidzie dokonano oględzin kwatery i mogił z I wojny światowej znajdujących się na terenie gminy. Przeprowadzona wizytacja wykazała dobry stan utrzymania obiektów cmentarnictwa

wojennego na terenie Gminy Ruciane - Nida, świadczący o wykorzystaniu dotacji Wojewody Warmińsko-Mazurskiego zgodnie z przeznaczeniem. Kontrolujący wskazali konieczność uczynienia wyblakłych napisów memoratywnych, oczyszczenia krzyży/nagrobków z porastającego mchu oraz zwiększenie intensywności prac pielęgnacyjno-porządkowych tj. koszenia, pielenia, grabienia na obiektach cmentarnictwa wojennego.

[Dowód: akta kontroli str. 21-27]

Do ustaleń kontroli nie zostały wniesione zastrzeżenia.

Mając na uwadze powyższe oceny i wnioski zaleca się:

- 1) Przechowywanie archiwalnych kart oraz kart ewidencyjnych w formie wymaganej do Ogólnopolskiej Komputerowej Bazy Cmentarzy Wojennych w teczce z kategorią archiwalną akt „A” oznaczonej symbolem 7041 i hasłem „Ewidencja cmentarzy na terenie jednostki samorządu”, a w ramach tej teczki macierzystej wydzielenie podteczki oznakowanej podtytułem np. „cmentarze wojenne” poświęconej wyłącznie ewidencji obiektów cmentarnictwa wojennego.
- 2) Uzupełnienie w kartach ewidencyjnych danych m.in. nazwisk zidentyfikowanych osób, możliwych do ustalenia z nagrobków (ul. Leśna, ul. Cicha, Wejsuny) oraz zweryfikowanie liczby pochowanych w kwaterze z I wojny światowej przy ul. Cichej w Rucianem – Nidzie.
- 3) Uzgodnienie z Wojewódzkim Urzędem Ochrony Zabytków, które obiekty cmentarnictwa wojennego położone na terenie gminy, są objęte ochroną konserwatorską na podstawie wpisu do wojewódzkiej ewidencji zabytków bądź do rejestru zabytków, a następnie uzupełnienie kart ewidencyjnych o uzyskane dane (sygnatura i data decyzji WKZ).

Proszę Pana Burmistrza o podjęcie działań mających na celu usunięcie stwierdzonych uchybień oraz poinformowanie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego w terminie 21 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia, o sposobie wykorzystania uwag oraz wykonania zaleceń, a także o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia działań.

Ponadto, proszę o zwiększenie intensywności prac pielęgnacyjno-porządkowych na mogiłach i kwaterze z I wojny światowej oraz podjęcie działań dążących do uczynienia wyblakłych napisów memoratywnych na obiektach wojennych znajdujących się na terenie gminy Ruciane – Nida.

Jednocześnie informuję, że stosownie do art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Z poważaniem
Grażyna Kluge
2 up. Wojewody Warmińsko-Mazurskiego
Wicewojewoda Warmińsko-Mazurski